

KESÄKUU 6/2013

SISÄLTÖ

KESÄN JUHLAA

.....

ONGELMAJÄTEINFO

.....

MITÄ MAALAISHIIRI OPPI
ROOMANMATKALLAAN?

.....

SAUNAN HISTORIAA
JA NYKYPÄIVÄÄ

.....

KUVATAIDETTA
PUTKILAHDEN MAISEMISSA

.....

PULLOPOSTIA
VEITSISAARESTA
KOROSPOHJANLAHDEN
RANNALLE

.....

PULMUSILLA
5-VUOTISJUHLAKONSERTTI

.....

JUHANNUSAATTO 1938

.....

KANSANLÄÄKINTÄÄ
-TAIKUUTTA JA KUPPAUSTA

KIITOS ILMOITTAJILLE,
ILMAN TEITÄ TÄMÄ LEHTI EI VOISI
ILMESTYÄ TÄSSÄ LAAJUUDESSA.

.....

TILAA KYLÄLEHTI
LAHJAKSI TUTTAVALLES!



Putkilahden Kylälehti



Putkilahden kylälehti
www.putkilahti.net

Perustettu 1993.
Ilmestyy 12 krt/vuosi

Irtonumero
2,00 euroa



Pulmuset helluntaitunnelmissa

MAINOSTEKSTILEISSÄ
VÄREJÄ PYYDÄ KUVASTO
ON PALJON
www.sericopy.com
Puh/fax 014-523 441 email: petri.ijas@sericopy.inet.fi

Putkilahdellakin luotetaan sericopy laatuun! Katso Rukan vuokramökit samasta osoitteesta!

Joutsan Konehuolto

Jousitie 1 A, 19650 Joutsa

• JONSERED • HUSQVARNA • TOHATSU • DERBI • KEEWAY



• Myynti • Huolto • Korjaukset
• Varaosat • Myös muut merkit

(014) 882 298, 0500 710 416
Fax (014) 882 300

Puoti avoinna
ma-to 9.00-18.00
pe 9.00-19.00,
la 09.00-17.00
su 10.00 - 14.00

päivittäistavarat
tilatuotteet
valokopio- ja nettipalvelu
kahvipiste

PUHELIN: 010 322 9710
Korpimarket Ky Virranpoika, VESPUOLENTIE 1950 B, 41870 PUTKILAHTI



Aune Turunen, päätoimittaja

Kesän juhlaa

Elämme juuri nyt kesän kauneinta aikaa ja kaikki se, mikä on suurta luovassa voimassaan, on meitä lähellä. Rakastettu suvivirtemme kertoo tästä. Suvivirtemme on tunnettu jo 1600-luvulla, mutta vielä vanhempaa alkuperää ovat myös monet suosituimmat runomme ja tarumme. Niidenkään viehätys ei ole sammunut aikojen saatossa vaan ne elävät yhä kaikilla maailmassa missä sanataidetta viljellään. – Lehtemme sivuilta löytyy yllättävän mielenkiintoista asiaa tästäkin aiheesta.

Juhannus lähestyy pian ja on kiintoisaa havaita, miten kaukaa, jopa useiden vuosisatojen takaa juhannuksen vietto on saanut alkunsa. Vaikka ajassamme on tarjolla mahdava määrä viihdettä ja juhlintaa moneen

makuun, niin silti juhannusta vietetään kaikkialla Suomessa perinteisin tavoin. Edelleen juhannukseemme kuuluvat koivut portaiden pielissä, kokonpolto, juhannusilmat ja tanssit. Taikoja ei enää taideta tehdä, mutta juhannussaunassa käydään ja siitä alkaa yöttömän yön juhlinta.

Sauna on aina kuulunut tärkeänä osana suomalaisen elämäntapaan. Erikoisesti vanhan ajan savusaunoilla oli merkittävä sija ihmisten elämässä. Saunassa peseydyttiin, siellä synnyttiin, siellä palvattiin lihoja ja haudutettiin maltaita, siellä myös kupparit harjoittivat ammattiaan ja saunassa tehtiin viimeisiä palveluksia vainajille. Savusaunalla on ollut taianomainen vaikutus ihmiseen, sen tiesi ja tunsi vanha kansa. Savusaunan

pehmeissä löylyissä viipyvä voi tavoittaa ainutlaatuisen rauhan, siellä huolet katoavat ajattomuuteen ja rentouttava olo lahjoittaa yöksi syvän unen. – Saunoista tarkemmin lehtemme sivuilla.

Putkilahden kesä on alkanut jo juhluilla 15-vuotis-Jazzeilla ja Pulmusten 5-vuotiskonserilla. Pian lähestyvä juhannus huipentuu Nuorisoseuran järjestämiin perinteisiin juhannusiltoihin tansseineen. Kesäkuun kuluessa ehditään vielä tutustua Korpilahden Höyry-galleriassa esillä olevaan Pertti Kalinin taiteeseen. Näyttely on avoinna kesäkuun loppuun asti.

Nyt avataan sydämet kesälle ja aurinkolle, onhan tulossa juhla ja mittumaari! Hyvää juhannusta ja kesää kaikille!

Putkilahden **KYLÄLEHTI**

(ISSN 1236665X)

PERUSTETTU 1993. ILMESTYY KERRAN KUUSSA.

KUSTANTAJA: PUTKILAHDEN KYLÄSEURA RY

PUHEENJOHTAJA: VEIKKO RIIKONEN

SÄHKÖPOSTI: VRIIKONEN@LUUKKU.COM

OSOITE: KÖNNÖNTIE 20, 41870 PUTKILAHTI

PUHELIN: (0400) 629 049

PAINOS: 340 KPL

TILAAJA: 260 (Toukokuu 2012)

PAINOAIKKA:  KOPIJYVÄ OY, JYVÄSKYLÄ

KYLÄLEHDEN KEHITTÄMINEN

KYLÄLEHDEN YHTEYSHENKILÖT OTTAVAT VASTAAN EHDOTUKSIA LEHDEN KEHITTÄMISEKSI. HEILLE VOI TARJOTA MYÖS AINEISTOA JULKAISTAVAKSI. YHTEYSHENKILÖLUETTELO OIKEALLA.

TILAUSHINNAT 1. 1. 2013 ALKAEN

PERUSHINTA EUROA 23.00/12 NUMEROA

KESTOTILAUSALENNUS EUROA 3,00 / VUOSI

SUOMEN ULKOPUOLELLE LISÄHINTA EUROA 3,00/ VUOSI

IRTONUMEROT EUROA 2.00.

ILMOITUSHINNAT 1. 1. 2013 ALKAEN

PERUSHINTA 0,13 €/PALSTAMM.

TOISTUVA ILMOITUS 0,10 €/PALSTAMM

TAKAKANNEN VÄRI-ILMOITUS 0,05 €/PALSTAMM

KANNEN VÄRI-ILMOITUS 0,50 €/MM, TOISTUVA

ILMOITUS 0,40 €/PALSTAMM (140 MM LEVEYS)

ILMOITUKSESTA LASKUTETAAN VÄHINTÄÄN 20 €

YHDISTYSTOIMINTA SOPIMUKSEN MUKAAN

PUTKILAHDEN UUTISIA INTERNETISSÄ:

<http://www.putkilahti.net/>

PÄÄTOIMITTAJA:

AUNE TURUNEN P. (050) 464 3683

VESPUOLENTIE 1568, 41800 KORPILAHTI

SÄHKÖPOSTI: ETUNIMI.SUKUNIMI@PUTKILAHTI.NET

MUU TOIMITUSKUNTA:

VALTO KOSKINEN, TAITTO P. (050) 563 7344

SÄHKÖPOSTI: ETUNIMI.SUKUNIMI@PUTKILAHTI.NET

MARJA RIIKONEN, OSOITEREKISTERI, P. 040 064

7909

SÄHKÖPOSTI: RIIKOSKA(AT)LUUKKU.COM

LASSE ELFVENGREN, P. 040 705 6806

Uudet tilaukset:

YLLÄ MAINITUT YHTEYSHENKILÖT

AINEISTOPÄIVÄMÄÄRÄ:

ILMESTYMISKUUKAUDEN ENSIMMÄINEN PÄIVÄ



VOUKRATTAVANA PUTKILAHDESSA
JUHLA- TAI HARRASTUSKÄYTTÖÖN TOIMITILAA



Koulun käyttökorvaushinnat 2013

Koko koulu 1/2 vrk 60 euroa, 1/1 vrk 100 euroa
Sauna 30 euroa/kerta

Tiedustelut ja varaukset:

Marja Riikonen p. 0400 647 909 tai Valto Koskinen p. 050 563 7344

Putkilahdessa on ongelmajätteen pysyvä keräyspiste (Vespuolentie 1950 B)

Keräykseen voi tuoda kotien ja maa-talouksien yleisimmät ongelmajätteet:

- jäteöljyt (enintään 50 l/talous) ja öljynsuodattimet
- akut, paristot, nappiparistot, pienoiskakut
- moottoriajoneuvojen nesteet (jarru-, jäähdytin- jne.)
- maalit, lakat ja puunsuojakemikaalit
- liimat ja eristemassat, hartsit, kitit ja tasoitteet
- liuottimet ja ohenteet, voimakkaat pesuaineet pakkauksineen
- hapot ja emäkset
- loisteputki- ja energiansäästölamput
- torjunta-aineet
- lääkkeet ja elohopeakuumemittarit
- uudenvuodentinat

Keräykseen kelpaavat myös ladattavan akun sisältävät pienkoneet
kuten sähköhammasharjat, parranajokoneet ja pienet matkapuhelimet.

Keräykseen ei voi tuoda

- yritysten ja laitosten ongelmajätteitä
- sähkö- ja elektroniikkaromua
(televisiot, kylmälaitteet, kodinkoneet, atk-laitteet jne.)
- metalliromua
- räjähteitä ja ilitulitteita
- asbestia
- kyllästettyä puujätettä

AINA EDULLISESTI!

- Ulko- ja sisämaalit
- Kuultavat puunsuojat
- Lakat
- Punamullat
- Ilmalämpöpumput
- Pellettipolttimet
- Vuokrataan korkeapaine- ja punamultaruiskua

TILAMAALI Ky

Ketunmutka 68, Muurame

Puh 0400 540448

www.tilamaali.com

IDO KILPYHUONEKALUSTEET

Putket,
pumput,
vesijohtotarvikkeet,
muut LVI-tarvikkeet

Uponor



Myynti ja asennus
Heikki Vilkmán
19910 Tammijärvi
p. (0400) 244 362

Oras



Kerromme kerran viikossa
keskiviikkoisin koko pitäjän uutiset

Tilaa Korpilahti ja lue
PAIKALLISLEHTI

Kokkotie 11 C 17, 41800 Korpilahti
p.040 1977 400, faksi 822 471
toimitus@korpilahtilehti.fi
ilmoitukset@korpilahtilehti.fi
www.korpilahtilehti.fi

Parturi-Kampaamo Mirkka Tuominen

Tammijärventie 256
19910 Tammijärvi
puh. 044 5035128
ma-pe 9-17
ilt. ja la sop.muk.

Mitä maalaishiiri oppi Roomanmatkallaan?

**Olenko kaupunkilainen (urbanus) vai maalainen (rusticus)?
Itse tunnen olevani molempia – kuitenkin niin
että painopiste on maalla, jossa tunnen
”tulevani omaksi itsekseni” (Horatius)) ja jonka
maisemassa tunnistan ”kotomaamme ystävälliset
äidinkasvot” (Aleksis Kivi).**

Vetoan roomalaiseen runoilijaan Horatiukseen, joka on ollut keskeinen tutkimus-, opetus- ja suomennoskohteeni: kaupungin ja maaseudun vastakohta kulkee punaisena lankana kautta hänen tuotantonsa. Horatius (65–8 eKr.) oli vaatimatonta syntyperää – vapautetun orjan poika – mutta kohosi runoilijana Caesar Augustuksen ja tämän oikean käden Maecenaan ystäväpiiriin. Maecenas – kaikkien mesenaattien isä – lahjoitti hänelle maatilan, joka sijaitsi sabiinilaisvuoristosta noin 40 kilometriä Roomasta itään. Siitä tuli hänelle toimeentulon lähde ja luovan työn keskus.

Lainaan toisen kirjan kuudetta satiiria, realistista heksametri-pakinaa, jossa runoilija kuvailee tuntemuksiaan saamansa lahjan johdosta. Hän kiittää ensin vaihdannan ja kanssakäymisen juma-laa, Mercuriusta, lahjasta, luo sitten ”ääninäytteiden” elävöittämän kuvan Rooman levottomasta katuviilinnästä ja välittää vielä vastapainoksi ne onnentunteet, jotka isäntä saa kokea maalla oman väkensä parissa.

Lopuksi hän antaa naapuri Cerviuksen tarinoida klassisen faabelin kaupunkilais- ja maalaishiirestä (*mus urbanus et mus rusticus*). Lukijan on syytä varautua siihen tosiasiaan, että antiikki ei tuntenut kissaa kotiläimenä:

Cerviuskin tarinoi tarinoitaan eukkojen tyyliin.
Jos joku kiittää, kuinka Arellius valtavan suuret
rikkauudet omistaa, näin alkaa kertoa:

”Kerran

hiiripä maalainen sai vieraakseen tutun hiiren
kaupungista, he kun olivat hyvät ystävät vanhat.

Saita ja ärtyvä maalainen avas nyt sydämensä,
kun siten vieraan sai, ilahtui, pani säästelemättä



säästämiään papujaan sekä puikulakauvoja pöytään,
kantoi myös rusinoita ja purtuja laskeja joukkoon:
vieraan nyrpeiden koki voittaa tarjoamalla
herkkuja, vaan tämä ei edes viitsinyt koskea ruokiin.
Halpaa spelittiä vain söi pahnoillaan talon herra,
kun paremmat sapuskat siten vieraallensa se jätti.

Vihdoin vieras lausui näin: ’Miks näin elämäsi,
ystävä, harjanteella sä vietät vaatimatonta.
Vaihda kaupunkiin tämä villinä versova luonto!
Lähde matkaan siis! On kaikkien maan asukkaiden
kuoltava, kenkään ei voi välttää kohtaloansa –
jos iso on tahi pieni – ja siis elele mukavasti,
niin kauan kuin voit, sekä vain elämästäsi nauti
muistaen sen, miten on elämas lyhyt.’ Kun tämän kuuli,
taipui maalainen: heti hyppäsi pois kolostansa.

Ystävät aikoivat toki Roomaan joutua yöksi,
sitten vain livahtaa ali muurin. Kuu oli puolet
kiertänyt yöradastaan, kun kumppani kumpikin saapui
rikkaaseen palatsiin: helakasti purppurapeite
peittää vuoteen norsunluun pitopöytien luona.
Paljon ruokia myös oli jäänyt eilisen päivän
loistavien pitojen, koritkin oli herkkuja täynnä.

Hiiripä pitkäkseen asettaa nyt purppuran päälle
vieraan maalaisen, isännän hyvän lailla se johtaa
jatkoa tarjoilun sekä orjan toimia hoitaa,

vieläpä kielellään joka ruokaakin 'esimaistaa'.

Vieras loikoillen osan vaihtumisesta jo nautti, kuin pitovieras käyttäytyi, kun äkkiä paukkui puoliskot ovien, putos pieluksilta jo hiiret. Kumpikin kiittää nyt läpi huoneen, kauhu kun yltyy, ryntää sinne ja tänne, jo kaikui korkea halli koirien haukunnasta. 'Ei moinen käy meno mulle', virkkoi maalainen, 'näkemiin: kolo mulle ja metsä riittävän turvan tuovat, ja herne on riittävä ruoka.' "

(suomentanut Teivas Oksala)

Entä kuinka hiiriystävämme suhtautuivat antiikin filosofisiin koulukuntiin, Epikurokseen ja Stoaan? *Mus urbanus* oli epäilemättä aito epikurolainen ja sellaisena säilyi, mutta *mus rusticus* saattoi kaupunkikokemuksensa jälkeen tulla hyvinkin "tiukkapipoiseksi" Stoaan kannattajaksi.

Kaiken kaikkiaan eli *in summa*. Hiiret kannattaa ottaa vakavasti. Tämän sai jälleen kerran tuta yksi nuorista perheistämme käydessään äsken aloittamassa kesäkautta Ihalahdessa (ohessa Tauri-poikani piirros hiiriystävistämme).

TEIVAS OKSALA

Saunan historiaa ja nykypäivää

Suomi on saunakulttuurin suurvalta, vaikka sauna ei supisuomalainen keksintö olekaan. Suomessa on vajaa kolme miljoonaa saunaa, joten kaikki suomalaiset mah- tuisivat saunan lauteille samanaikaisesti – esim. juhannusaattona kello 17. Suoma- laisten kokemus saunoista on ehkä jopa noin 10 000 vuotta vanha. Koko sinä aikana, kun Suomi on ollut asuttavissa jääkauden päättymisen jälkeen, on täällä myös saunottu!

Kaikki alkoi kivikautisesta maakuoppa- saunasta Kivikaudella elettiin metsästyks-

sellä, kalastuksella ja keräilyllä, eli elämän- tapa oli liikkuvaa. Jatkuvaan asuinpaikan vaihtoon sopi hyvin nopeasti pystytettävä ja helposti siirrettävä maakuoppasauna.

Kuopan pohjalle koottiin kivikasa, jonka sisälle ladotut puut palaessaan lämmittivät "kiukaan". Jo tuossa oli löylynheitto mahdollista, eli kylpijä pystyi itse säätämään lämpö- ja kosteusolosuhteet.

Kun elämäntapa vähitellen kivikauden lopulla rauhoittui alkeellisen maanvilje- lyn ja pienkarjanhoidon alkamisen myötä, asetuttiin asumaan pysyvämmiin. Tällöin

myös sauna alkoi vakiintua, asettua yhteen paikkaan. Saunan rakentamisessa huomattiin rinnemaaston edullisuus. Kun esimerkiksi järven tai joen rantatörmään kaivettiin kolme seinää maan sisään, niin tarvitsi rakentaa vain yksi ulkoseinä, syntyi "maasauna". Ovensuun kiuas oli vanhanmallinen sisään savuava kivikasa. Peräseinälle saatettiin laittaa halkaistu tukki lauteeksi.

Sauna nousee maan pinnalle Seuraavan mullistuksen sauna koki noin 500-luvulla, kun rautakausi toi mukanaan kehittyneemmän hirsirakennustaidon ja erityisesti rautasahalla tehdyn suoran nurkkasalvoksen. Asuinrakennukset rakennettiin nelinurkkaisiksi suoraseinäisiksi taloiksi. Kun jonkin ajan kuluttua hoksattiin, että saunakin voisi olla ihan oikea rakennus, syntyi pihapiiriin rakennettu maanpäällinen pihasauna. Kiuas pysyi periaatteeltaan lähes entisen kaltaisena sisään savuavana kivikasakiukaana. Peräseinällä oli lauteet ja saunassa oli sopiva ilmanvaihto, kun "räppänä oli liki lakea". Tämä oli vallitseva saunatyyppe kauan.

Noin 1700-luvun loppupuolelta alkaen ruvettiin rakentamaan myös ulossavuavia



saunoja, kun asuinrakennuksissa yleistynyt savupiippua alettiin käyttää myös pihasaunoissa. Kiukaana siihen asti käytetty kivikasa korvattiin luonnonkivistä ja myöhemmin tiilistä muuratulla uunikiukaalla. Savu poistui kiukaan päällä olevan savuhormin kautta savupiippuun. Sauna oli kerta-lämmitteinen. Jossain vaiheessa muurattu uunikiuas sai ympärilleen löylyluukulla varustetun peltikuoren, minkä ansiosta kiuas lämpeni hieman nopeammin ja pienemmällä puumäärällä.

1920-luvun uutuus oli, että tulta voitiin polttaa paitsi etukäteen myös saunomisen aikana. Keksinnön ydin oli, että polttopuiden liekit ja savu eivät enää menneet kiuaskivien läpi vaan tuli paloi omassa tulipesässä ja lämpö siirtyi paksun pellin läpi kiuaskivitilaan. Jatkuvalämmitteinen kiuas lämmitti saunan nopeasti kylpykuntoon, mutta löylyn laatu kärsi – enää ei ollut luontevaa savun aromia eikä hitaasti hiipuvia jälkilöylyjä. Sotien jälkeinen puumateriaalipula heijastui myös saunoihin. Pihasaunat korvautuivat vähitellen joko navetan karjakeittiön yhteyteen tai varsinaisen asuinrakennuksen kellariin / siipirakennukseen rakennetuilla asuntosaunoilla.

Vaivaton sähkökiuas syrjäytti monta puukiusta

1930-luvun lopulla keksittiin puolivahingossa sähkölämmitteinen kiuas – olihan keittiön sähköliesi vasta muuttaman vuoden ikäinen ja sen ideaa haluttiin soveltaa kiukaaseen. Sähkökiukaan etuna oli savupiiputtomuus – se salli sijoittaa sähkösaunan vapaasti minne tiloihin ja mihin kerrostalojen kerroksiin tahansa. Sähkökiuas oli vaivaton, enää ei tarvittu erillistä lämmitysrituaalia eikä tullut puun roskia sisälle. Sähkökiukaan myötä hävisi viimeinenkin savunaromi saunasta. Sähkökiukaiden vyöry alkoi 1970-luvulla, kun grynderit keksivät



sijoittaa saunan uusiin kerrostaloasuntoihin. Se oli myyntivaltti ja nykyisin tällainen suihkutilan yhteydessä oleva huoneistosauna on lähes vakiovaruste.

Putkilahden savusaunoja

Vielä 1930-luvulla puolet Suomen saunoista oli savusaunoja. Savusaunan suosio laski jyrkästi sotien jälkeen, mutta se löydettiin uudelleen 1980-luvun puolivälissä, kun vaatimustaso saunomisen suhteen oli noussut. Sähkö- ja jatkuvalämmitteiset saunat eivät enää vastanneet kaikkien toiveita pehmeistä löylyistä ja tunnelmallisesta saunomistapahtumasta. Nykyisin arvioidaan maassamme olevan runsaat 25 000 käytössä olevaa savusaunaa eli noin prosentti koko saunakannastamme. Keräämieni tietojen mukaan Putkilahdessa on savusaunoja seuraavissa taloissa: Mehtänpeitossa, Savelassa, Nikkilässä, Aholassa, Hakalassa ja Kassaaren Vätilässä. Kuvassa Savelan savusauna. Kuva Esko Perttula

Lisäksi monella Putkilahden kesäasukkaalla on savusauna: Lindroosin mökillä Kassaassa, Sari Könnö-Wederhornin ja Juha Wederhornin mökillä Kaisaniemessä, Västilän mökillä Maakuivasen vieressä, Eero

Savelan sauna Kuva: Esko Perttula

Niemisen mökillä Rantuulla, Kauko Majankallion mökillä Kilvensaassa, Heikki ja Anja Peuhan mökillä Peuhanniemellä. Kilvensalon tien varressa on savusauna sekä Kemilän mökillä että Jaakko Rönkän mökillä.

Jos teillä on lisättävää/korjattavaa esitettyyn savusaunaluetteloon, tai lisätietoja/valokuvia Putkilahden savusaunoista, pyydän ystävällisesti ottamaan yhteyttä minuun, yhteystieto alla.

RISTO PERTTULA

RISTO.PERTTULA@VISIOPAJA.FI

Lähteitä:

- * Suomen Saunaseura www.sauna.fi
- * Pekka E. Tommila, Suomen Saunaseura: Saunojen seitsemän sukupolvea
- * Suomalaisen saunan jäljillä, YLE:n ohjelma: <http://areena.yle.fi/tv/1299702>
- * Risto Vuolle-Apiala: Savusauna, Gummerus 1996



Kuvataidetta Putkilahden maisemissa

Putkilahden kylästä kuulin ensimmäisen kerran 1959 ollessani opiskelemassa Jyväskylän kasvatusopillisessa korkeakoulussa. Taidemaalari Vappu Heiskan ystävyys johti taiteen poluille ja osallistumaan Jyväskylän taiteilijaseuran toimintaan. Siinä Helmer Selinin organisoimat kurssit Jyväskylän Kesän yhteydessä valottivat myös Putkilahden kylän keskeistä osuutta taideleiri-toiminnan alkupaikkana.

Kun 2000-luvun alussa etsimme vapaa-ajan toimintapaikkaa, tuntui luontevalta valita Korpilahden Vespuoli hakualueeksi. Vielä sopivammalta tuntui löytää kohde Putkilahdesta. Oman taiteen tekemiseni

kannalta on ollut oleellisen tärkeää, että olen talvisin voinut vuokrata lämmintä veistotilaa Kyläseuran Siniseltä koululta ja yhtenä talvena entisestä Osuuspankin kiinteistöstä. Sekä Putkilahden että Voitto Salmelan Lehtolamme perinteet tuntuvat erityisen arvokailta taustoilta tämänhetkisessä kuvataiteellisessa työskentelyssäni.

Kuvanveistäjälle tulee aina joskus vastaan työvaiheita, joissa omat taidot loppuvat ja ulkopuolinen apu on tarpeen. On suoraanainen onni, että Lehtolan naapurina tien toisella puolella asuu aina avulias moniosaaja Jarmo Ahonen, jonka metallityötaidot ovat ratkaisseet monta teknistä ongelmaani. Kun taas omat työvälineeni ovat käyneet jossain kiperässä tilanteessa riittämättömiksi, on apua löytynyt aina avulialta Salosen Pekalta. Viime talvisydämen vuokrasin Sinisen koulun veistotilaa kyläseuralta. Talviaamuina oli miellyttävä tulla vanhan koulun hiljaisuuteen aloittamaan työpäivää – ja joka aamu oli Valto Koskinen ehtinyt lämmit-

tää vanhan pönttöuunin lämmönlähteeksi. On todella etuoikeus voida elää tällaisessa kyläyhteisössä.

Kesäkuun ajan Höyry-galleriassa olevan näyttelyn työt ovat neljää akvarellia lukuun ottamatta valmistuneet Putkilahdessa. Varhaislapsuuteni osui sodan aikaan sekä kodin ja kotiseudun menetykseen, mikä heijastuu yhä aiheisiini. Veistosteni lähtökohtina ovat usein sota, kulttuurien väliset konfliktit ja elämän murrokset sekä niihin latautunut yksilön ja yhteisön tragedia, mutta myös murroksen tuoma uuden mahdollisuus. Veistosten materiaalina puun ja metallin yhdistelmä tarjoaa luontevasti mahdollisuuden sekä voimakkaiden kontrastien ilmaisuun että kokonaisuuden herkkään säätelyyn. Esillä olevista akvarelleista kolme valmistuivat taiteilijaresidenssissä Barcelonassa, kun uutiset täytyivät Libyan levottomuuksista elokuussa 2011.

PERTTI KALIN

Pullopastia Veitsisaaresta

Korospohjanlahden rannalle

Keväällä 2008 jäiden lähdön aikaan kävelin lastenlapsieni kanssa rannalla Korospohjanlahden Siikaniemessä ”näkinenkiä” etsimässä, jolloin tarkkasilmäinen Emma huomasi kuivien kaislojen joukossa rannalla muovisen limsapullon jossa näkyi paperia sisällä.

Pulloa tarkemmin katsoessa huomasin, että sisällä oli valkoinen A4-paperiarkki rullaksi käärittyinä. Mökillä leikkasimme muovipullon saksilla auki ja kirje olikin säilynyt hyvässä kunnossa sekä hyvin luettavissa, koska limsapullo oli huolellisesti suljettu. Viestin olivat kirjoittaneet Mira Itonen ja Sofia Penttilä ja teksti kuului:

Tervetuloa Veitsisaareen!

Ensimmäiselle iso jäätelöannos
Lisätietoja puh. 050xxxxxxx (en laita
numeroa tähän juttuun) Jyväskylässä
Aukioloaika 12-16
Palvelu ja jäätelöannos voimassa 50
vuotta eteenpäin

Lapsille piti näyttää kartasta, että missä päin Päijännettä sijaitsee Veitsisaari ja miten tuulet sekä aallot voivat kuljettaa pulloa kolmen vuoden aikana pikkuhiljaa. Tämä lyhyt viesti jäi mökille lipastoon muistoksi ja unohtui sinne.

Kahden vuoden päästä keväällä 2010 Isabel ja Emma olivat jäidenlähden aikaan mökillä ja lähdimme katsomaan, kun jäät puikkoina katosivat veteen. Kävelimme rannaa ja tytöt huomasivat rannan heinikossa

muovisen pullon, jossa näkyi paperinen viesti:

Tervetuloa ravintola Veitsisaareen!

Tämä viesti oli kirjoitettu paljon huolellisemmin kuin edellinen viesti, viesti on valokopiona oheisena. Viestissä on erittäin täydellinen ruokalista alkuruokineen, viineineen, lämpimine ruokineen ja jälkiruokineen. Huomattavaa, että kaikki on ilmaista. Ravintola on auki eri päivinä vähän eri aikaan. Ravintola on auki kesä- heinäkuu 2005 – 2006. Viestissä vielä täsmennys, että Veitsisaari on Päijänteen Mustallaselällä ja kaikki on ilmaista!

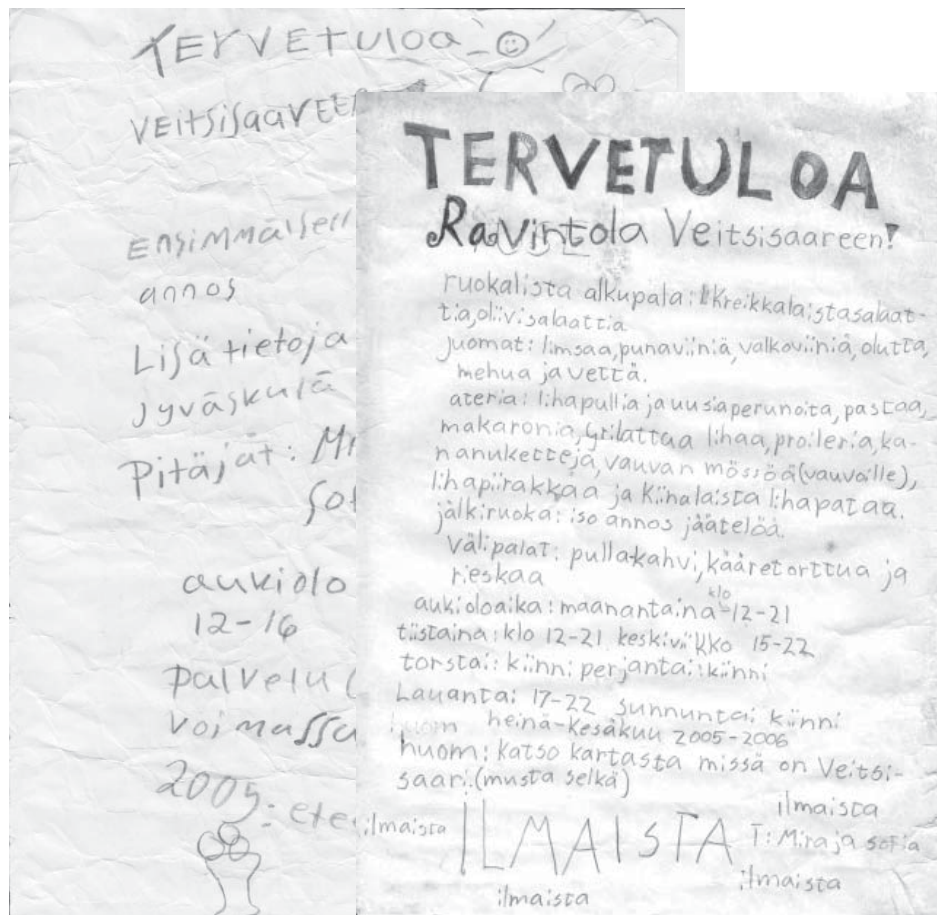
Viestit jäivät mökille lipastoon ja vieraat joskus niitä lukivat ja mietittiin, että onko-han kirjoittajat keksineet tekaistut nimet ja puhelinnumeron. Kuitenkin tänä keväänä kaappeja järjestellessä ajattelin kokeilla soittaa ensimmäisessä viestissä olevaan puhelinnumeroon. Numerosta vastasikin Sofian äiti. Kiitin saamistani kirjeistä jotka olimme löytäneet rannalta.

Sofian äiti kertoi, että kahdeksan vuotta sitten tytöt lähettelivät pulloposteja ja varoitteli tyttöjä, että kohta pitää ravintola perustaa jos asiakkaita alkaa tulla paljonkin, kun ruokalistan mukaan kaikki on ilmaista. Onneksi ruokavieraita ei ole poikennut syö-mässä. Tytöt ovat nyt 18-vuotiaita ja pullopostikirjeet on varmaan heiltä unohtunut.

Kerroin äidille, että kirjoitan Putkilahden kylälehteen mahdollisesti lyhyen tarinan ja lähetän hänelle ja Sofian tyttökaverille siten sen kylälehden missä juttu mahdollisesti julkaistaan.

Onhan tyttöjen mukava muistella kirjoittamia juttuja näin pitkän ajan päästä.

TERVEISIN LEENA JOKINEN



Pulmusilla 5-vuotisjuhla- konsertti



Oli helluntai 19. toukokuuta 2013. Herkimpään hehkuunsa herännyt kesä oli kauneimmillaan, kun runsaslukuinen yleisö kokoontui Nuorisoseurantalolle Putkilahden Pulmusten järjestämään 5-vuotisjuhlakonserttiin.

Konsertti alkoi Mirja Könnön soittaessa "Kulkurin valssia", jonka aikana juhla-asuiset Pulmuset astuivat lavalle ja laulun mahti valtasi salin. Tarja Halttunen toivotti yleisön tervetulleeksi ja muisteli lyhyesti Pulmusten viisivuotista taivalta. Hän kertoi olevan lähes päivälleen viisi vuotta siitä, kun Pulmuset

esiintyivät ensimmäisen kerran.

– Se ei ollut konsertti, lauloimme vain muutamia lauluja vieraille Riilahdessa. Olimme näes aika noviiseja, koska oli kulu-
nut vain kolme kuukautta siitä, kun ensimmäisen kerran kokoonnuimme yhteen.

Idea lauluyhtyeen perustamisesta oli Mirja Könnön. Hän kokosi ryhmän, johon kuuluvat Maire Järvinen, Sisko Ruth, Virpi Ruth-Salonen, Sirpa Weiho ja Tarja Halttunen, Mirja itse säestää laulajia haitarilla.

Näiden kuuden naisen lauluryhmä on pysynyt tiiviisti yhdessä koko viiden vuoden

ajan ja toiminta on ollut katkeamatonta. Maire Järvisen muistiinpanojen mukaan laulun merkeissä on kokoonnuttu tähän mennessä jo 175 kertaa. Noihin kertoihin sisältyy harjoitusten lisäksi esiintymisiä, joita on vuosien mittaan kertynyt jo kymmeniä, sen lisäksi on tehty yhteisiä retkiä ja matkoja.

– Meillä on aina ollut ilo vahvasti läsnä, kun olemme tavanneet. Yleensä alkurupattelun ja kuulumisiin on mennyt tunti, joskus toinenkin. Kummallista, vaikka ollaan näin vähäpuheista sakkia, totesi Tarja hymyssä suin.



Juhannusiltamat Seuralassa

1. Juhannuspäivänä 22.6. KLO 20-01.

Näytelmä: Kartanossa tapahtuu 2. osa ym. ohjelmaa.

Lopuksi tanssia: Pentti Könnön yhtye.

Tervetuloa! Liput 15€ / 5€

Näytelmän uusintaesitys on 6.7.2013 klo 20.00.

Järjestää: Putkilahden Nuorisoseura ry

HANKI UUDET JÄTEASTIAT MEILTÄ KOTIIN TOIMITETTUINA



600 ltr



240 ltr



◇ JÄTTEENKULJETUS

◇ VAIHTOLAVAT

◇ LOKAHUOLTO

◇ VIEMÄREIDEN AVAUKSET

◇ JÄTEHUOLTOTUOTTEIDEN
MYynti

SIHVARI OY

www.sihvari.fi, info@sihvari

Puh. 010 525 1640

Konserttiohjelma koostui pääosin vanhasta iskelmämusiikista. Ohjelmistosta Pulmusilla ei ole puutetta, sillä valmiiksi harjoiteltuna on jo yli 100 laulua. Tällä kertaa ohjelmaan oli valittu 16 laulua. Koko runsaan ohjelman Mirja säesti laulajia haitarillaan ja naiset lauloivat tulkiten tekstejä ilolla ja antaumuksella. Pirstävänä uutuutena Pulmusten esityksissä olivat laulajille sovitetut muutamat soolo-osat sekä laulujen henkeen hauskaasti valitut asusteet. Yleisö katseli ja kuunteli esityksiä nautinnolla.

Konsertin väliajalla nautittiin pullakahvit, jonka jälkeen ohjelma salissa jatkui Mirja Könnön soittaessa vanhan suosikkisävelmän ”Mantsurian kummut”. Pulmuset lauloivat vielä useita lauluja, kuultiin muun muassa ”Heili Karjalasta” ja viimeiseksi ”Iltatuulen viesti”. Yleisön pyynnöstä ylimääräisenä saatiin kuulla ”Hymyhuulet”. Konsertin päät-



teeksi Tarja Halttunen kiitti yleisöä mukana olosta ja toivotti hyvää helluntaita kaikille.

Mirja Könnö haluaa myös kiittää yleisöä ja kaikkia talkoolaisia hyvästä yhteistyöstä ja avusta. Konsertin saaman hyvän palaut-

teen rohkaisemana Mirja lupaili, että pienen loman jälkeen Pulmuset alkavat harjoitella seuraavaa konserttia varten.

TEKSTI JA KUVAT AUNE TURUNEN

Juhannus- aatto 1938

Johan taas syttyi muuntajakin palamaan, mutta saatiin alkuunsa tukehtumaan. Siitä kiitos ripeästi toimivalle Oksaselle. Sama salama, joka sytytti tämän muuntajan, sytytti myöskin Heinosniemellä muuntajan ja se taisi palaa pohjiaan myöten, kuten tarina kulkee. Ei mennyt sähkö täällä epäkuuntoon, joten on toivo, että saamme kuulla juhannusyön ratoksi ohjelmaa radiosta.

Liput ovat jo kohonneet salkoihin kaikei kaikkialla, meillä – siis koululla – salko makaa maassa pitkin pituuttaan. Ei ennenmin uskottu, että salon jalka sairastaa ja



parannushommat aloitettiin liian myöhään, mutta parempi myöhään kuin ei milloinkaan.

Vanha koulu komeilee uudella värillään. Minun silmäni hivelisi vieläkin hiukan tummemmat ikkunapuitteet, vaikka suuri yleisö pitää noitakin liian tummina.

Saapa nähdä näkykö yhtään kokkoa tänä iltana. Muuntaja olisi ollut kyllä liian komea kokoksi. (RA)

Kesäk 24 Sataa taas vesiä, oli keskipäivällä pieni tauko, että pääsi Korpilahdelta tänne ”Vespuolelle”. Pyörällä (oikeastaan pyörillä, kaksihan niitä on aina yhdessä sellaisessa) tulini; keuhkot saivat raitista ja rahakukkaron saldo pysyi muuttumattomana. Täällä on iltamatkin ja Eevakin on tullut Putkilahteen. ”Eevat” onkin täällä vähissä ollut niin ettei yksi lisäys tee pahaa. (Saku)

Rauha Aulaksen ”Jokamiehen päiväkirjat”
Tapio Leinon arkistot

Kansanlääkintää –taikuutta ja kuppausta

Sairaus on olotila johon toivoisi nopeasti helpotusta. Sairauden aiheuttamat tunteet tuskin olivat kovinkaan erilaisia puhuttaanko ajasta 2000 eaa vaiko tästä päivästä. Sairaus ja vaiva aiheuttavat epävarmuuden ja turvattomuuden tunteen. Turvallisuuden tunne antaa vuorostaan voimia taistelemaan itse tautia vastaan.

Tuntuu turvallisemmalta kun käy lääkärissä, saa diagnoosin, kenties reseptin ja lääkepurkin.

Lääkärikin on joskus epävarma potilaan vaivasta, jolloin hän saattaa määrätä potilaalle plaseboa, lumelääkettä. Tuhannen vuotta aiemmin elänyt loitsuilla parantaja ei ehkä ajatellut plaseboa hoitaessaan, vaikutus saattoi silti olla samansuuntainen.

Kansanperinteessä vaivat usein kuviteltiin yliluonnollisten voimien aiheuttamiksi, jolloin tarvittiin väkeviä voimia torjumaan vaivan aiheuttajia, parantajia jotka turvautuivat loitsuihin ja ns. manaamiseen.

Verbalisti-loitsija tunnisti vaivan ja hänellä oli mahti käskä tuo vaiva pois ihmisen kehosta.

Ekstaatikot olivat loitsimisen lisäksi hushomoshenkisiä tietäjiä, jotka pystyivät lankeamaan transsitilaan poistaakseen ihmisiä kiusanteita vaivoja.

Tuollainen ei oikein kuulosta vakuuttavalta nykyisin. Pidettäisiin vähintäänkin omituisena jos parannusta hakisi taikakeinoista.

Entäs jos verrataan lääkärin määräämää pilleripurkkia jossa on pelkkiä kalkkitabletteja noihin loitsuihin.

Tuskin ne loitsutkaan sitä vaivaa hoitivat, mutta ihmistä ne ehkä hoitivat plasebon tavoin.

Herbalistit olivat kansanlääkinnän suuria tietäjiä, he tunsivat yrtit ja kasvit pystyen kehittämään lääkkeitä mitä moninaisempiin vaivoihin.

Aikansa apteekkareina heillä oli suuri merkitys tautien lievittäjinä ja parantajina. Alkujaan kaikki lääkkeet kasattiin luonnon antimista.

Teknikot hallitsivat jonkin kädentaidon, kuten esim. kuppauksen tai niksausuksen.

Jäsenkorjauksesta ja muun muassa selkärangan manipulaatiosta kirjoittivat jo hippokrateen aikalaiset lähes 500v ekr.

Historiasta löytyy aikakausi, jolloin kansanparantajat eivät olleet kovinkaan mielellään esillä. 1600-luvulla levisi uskonpuhdistus Suomeen ja silloin kansanparantajat loitsuineen koettiin paholaisen liittolaisiksi. Noitavainoksi nimettynä aikana poltettiin Suomessakin roviolla 50-60 ihmistä, puolet heistä Pohjanmaalla.

Otan suoran lainauksen sivustolta ”Taivaannaula” artikkelin, kirjoittajana on Anssi Alhonen.

”Tyypillisen noidan ja parantajan kotalon koki muuan parantaja nimeltä Eerikki Puujumala, joka kierteli 1600-luvulla Var-

sinais-Suomessa. Kerrotaan, että Eerikki pystyi nostattamaan ja parantamaan tauteja. Lopulta Eerikki vangittiin ja häntä syytettiin muun muassa siitä, että hän oli noitunut tyrän erääseen talonpoikaan. Syytetty kertoi, että hänen parannustaitonsa ovat suvun perintöä ja hän sanoi käyttävänsä apunaan vain ilmaa. Eerikki Puujumala tuomittiin käräjillä kuolemaan.”

Jane Tuovinen on kirjoittanut kirjan ”Tietäjistä kuppareihin”, hän kertoo myöhempinä aikoina esiintyneistä tietäjistä ja noidista, joten kaikkea ei saatu kitkettyä tuona noitavainojen aikana. Värikäs kertomus on muun muassa Pekka Tuovisesta (1892-1961), joka oli pelätty tietäjä.

Lainaus ”Hänen silmänsä pyörivät verestävinä päässä, suusta pursui vaahtoa ja koko mies vapisi ja vavahteli kuin horkassa ja loitsujen sanat tulivat hänen suustaan mahdavana karjahduksina. Sellaista velhoa katsellessa ja kuunnellessa moni varmaan parani jo pelkästä säikähdyksestä.”

Varsin värittömiltä vaikuttavat tämän päivän parantajat noihin edellä kuvattuihin tietäjiin verrattuna. Tulevaisuus vaikuttaa kuitenkin turvatulta, kansanlääkintäseura kouluttaa uusia jäsenkorjaajia ja asenteetkin vaikuttavat myönteisemmiltä kuin 1600-luvulla.

HANNU PEKKARINEN



*Mikään klinikka
hellemmin ei hoitaa voi
mielen kolhuja.*

*Mihin vaihettaa
nirvana, kun jälkeen työn
tänne raukeaa?*

LÄHETTÄJÄ:
PUTKILAHDEN KYLÄLEHTI
VESPUOLENTIE 1977 B2
41870 PUTKILAHTI, FINLAND

CUTRIN

PARTURI - KAMPAAMO

Jovi & Jaikku

JENNA: ☎050 528 5612

NOORA: ☎041 505 6317

HEIDI: ☎040 353 3015

MARTINPOLKU 13C19
41800 KORPILAHTI

MYÖS RAKENNEKYNNET!

LM-SÄHKÖ

Korpilahdentie 808

19920 Pappinen

☎ 0400 476 559

- ▶ sähköasennukset
- ▶ teleasennukset
- ▶ sähkösuunnittelu

SÄHKÖ-HENKKA OY

**Sähköurakointi ja
antenniasennukset**

Kariharjuntie 9, 19650 Joutsa

Henkka: 0400 643 448



www.sahko-henkka.fi

**Tervetuloa palvelevaan
Korpilahden Osuuspankkiin**

Aukioloaikamme

ma - ke, ja pe klo 9 - 15.45 ja to 9 - 16.30

Korpilahden Osuuspankin puhelinpalvelu 010 254 5101
Tilit, kortit, säästäminen, sijoittaminen, lainaneuvonta

Yritysten maksuliikeneuvonta 010 005 151

Myyntipäällikkö Marja-Liisa Nieminen 010 254 5155
Notariaattiasiantuntija Reijo Säkkinen 010 254 5150
Toimitusjohtaja Tuomas Kupsala 010 254 5160

op.fi verkkopalvelu www.op.fi
Verkkopalveluneuvonta 0100 0500

Vahinkovakuutukset Pohjola 0303 0303



KORPILAHDEN

Osuuspankki

HPN-Pelti

rakennuspeltityöt
ammattitaidolla



0500 615263

www.hpn-pelti.fi/
Koppelkalliontie 1 B 9
41800 Korpilahti

Referensikohde Putkilahdessa:
Koulupuiston uusi katto (2004)



Maa- ja vesirakentamisen palveluita yli 20 vuoden kokemuksella.

**Maanrakennus
Ari Helminen Oy**

19950 Luhanka puh. 0400-648 231

**KORPILAHDEN
APTEEKKI**

p. (014) 821 775

Avoinna:

ma - pe 9 - 17

la 9 - 13



**LUHANGAN
SIVUAPTEEKKI**

p. (014) 877 271

Avoinna:

ma - pe 9.30 - 16.00

www.korpilahdenapteekki.fi

Paikallista parempaa palvelua!

- Päivittäistavarat
- Seo automaatti: bensiini, polttoöljy ja diesel
- Puutarhatuotteet
- Ravintola Uppotukki keittolounas klo 11-14, pizzauuni kuumana joka päivä!
- Internet asiakaskäytössä
- Matkahuolto, noutopiste
- Asiamiesposti

Kauppa avoinna 4.6. alkaen:
ma-pe 9-20, la 9-18, su 12-16

Ravintola Uppotukki 4.6. alkaen:
ma-la 9-22, su 12-20

Ravintola
UPPOTUKKI



Tervetuloa!



MARKET LUHANKA

Rantatie 1, Luhanka puh. 040 865 3117